

**RIIGIHANGE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusasja number	191-24/283180
Otsuse kuupäev	28.10.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	OÜ PVH Ehitus vaidlustus Tartu Ülikooli riigihankes „Ravila 19, Tartu sööklaala ümberehitamine“ (viitenumber 283180) OÜ PVH Ehitus pakkumuse tagasilükkamise ning JAAGOR GRUPP OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, OÜ PVH Ehitus, esindaja Tuulikki Laesson Hankija, Tartu Ülikool, esindaja Andra Alt Kolmas isik, JAAGOR GRUPP OÜ, esindajad vandeadvokaat Erki Fels ja advokaat Gregor Saluveer
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

1. Jätta rahuldamata OÜ PVH Ehitus vaidlustus Tartu Ülikooli riigihankes „Ravila 19, Tartu sööklaala ümberehitamine“ (viitenumber 283180).
2. Mõista OÜ-lt PVH Ehitus JAAGOR GRUPP OÜ kasuks välja JAAGOR GRUPP OÜ lepinguliste esindajate kulud 3080 eurot (käibemaksuta).
3. Jätta OÜ PVH Ehitus poolt vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 09.08.2024. a avaldas Tartu Ülikool (edaspidi ka Hankija) avatud hankemenetlusega riigihanke „Ravila 19, Tartu sööklaala ümberehitamine“ (viitenumber 283180) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Pakkumuse esitamise ettepanek – nõuded pakkujale ja pakkumusele (edaspidi PEE) ja Tehniline kirjeldus (edaspidi TK).
Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 12.09.2024. a, esitasid pakkumuse OÜ PVH Ehitus ja JAAGOR GRUPP OÜ.

2. Tartu Ülikooli finantsjuhi 23.09.2024 korraldusega nr 4-10/HR/74-10 „Avatud hankemenetlusega riigihanke „Ravila 19, Tartu sööklaala ümberehitamine“ (viitenumber 283180) menetluses otsuste tegemine“ lükkas Hankija tagasi OÜ PVH Ehitus pakkumuse ning tunnistas edukaks JAAGOR GRUPP OÜ pakkumuse.

3. 02.10.2024. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) OÜ PVH Ehitus (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele lükata tagasi OÜ PVH Ehitus pakkumus ning tunnistada edukaks JAAGOR GRUPP OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus.

4. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 09.10.2024 kirjaga nr 12.2-10/191 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 14.10.2024 ja neile vastamiseks 17.10.2024. Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Vaidlustaja ja menetluskulud taotluse Vaidlustaja ja Kolmas isik. Teiseks tähtpäevaks esitasid täiendavad seisukohad Hankija ja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **OÜ PVH Ehitus**, vaidlustuses ja 14.10.2024. a esitatud täiendavates seisukohtades põhjendatakse taotlusi alljärgnevalt.

5.1. Riigihankes esitasid tähtaegselt pakkumused JAAGOR GRUPP OÜ (maksumusega 952 534,16 eurot) ja OÜ PVH Ehitus (maksumusega 951 128,26 eurot).

Pärast pakkumuse esitamist pöördus Hankija Vaidlustaja poole küsimusega:

Lisa 4 maksumuse vormil multimeedia seadmete kogumaksumuse valemist olid mõned read puudu. Hankija parandas valemi ja leidis, et õige multimeediaseadmete kogumaksumus on 95 434,80 eurot ja seega õige pakkumuse kogumaksumus on 956 528,26 eurot käibemaksuta. Lisatud arvutusvea parandusega lisa 4. Palun andke 2 tööpäeva jooksul teada (hiljemalt 18.09.2024), kas nõustute arvutusvea parandamisega.

Vaidlustaja vastas Hankijale, et tema pakkumus ei sisalda arvutusviga ning kinnitas, et on valmis Riigihanke esemeks olevad tööd teostama pakkumuses kajastatud hinnaga.

5.2. 23.09.2024. a otsusega lükkas Hankija Vaidlustaja pakkumuse RHS § 117 lg 3 alusel tagasi ning tunnistas edukaks Kolmanda isiku pakkumuse. Hankija otsus on vastuolus RHS § 117 lg-tega 1 ja 3.

5.3. Hankija selgitab Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamise otsuse põhjendustes, et RHAD lisas 4 maksumuse esitamise tabelis (edaspidi Tabel) oli viga – multimeedia seadmete kogumaksumuse valemist olid kaks kulumida puudu. Hankija selgitas, et parandas valemi ja leidis enda hinnangul õige multimeedia seadmete kogumaksumuse. Selle tulemusena oli Vaidlustaja pakkumuse maksumus Hankija hinnangul 956 528,26 eurot. Hankija asus seisukohale, et Vaidlustaja ei nõustunud arvutusvea parandamisega ning RHS § 117 lg-st 3 tulenevalt oli Hankijal kohustus Vaidlustaja pakkumus tagasi lükata.

Vaidlustaja pakkumus ei sisaldanud arvutusviga ning Vaidlustaja oli täitnud pakkumuse maksumuse vormi vastavalt RHAD-is esitatud nõuetele.

5.4. PEE p-i 5.2 kohaselt hinnatakse pakkumuste majanduslikku soodsust maksumuse esitamise vormil esitatud pakkumuse kogumaksumuse alusel. Vastavaks tunnistatud pakkumuste hulgast tunnistatakse edukaks pakkumuseks madalaima kogumaksumusega (eurot, käibemaksuta) pakkumus. PEE p-i 8.6.1 kohaselt tuli pakkujal täita *maksumuse esitamise tabel vastavalt HD lisa 4 vormile, täites kõik tabeli alajaotustele vastavad tühjad lahtrid ja tuues välja nende lahtrite kokku liitmise tulemusel saadava koondsumma nii ilma käibemaksuta kui ka koos käibemaksuga vastavalt koondlahtrite pealkirjadele*. PEE p-i 8.6.2 kohaselt tuli esitada *kogumaksumus (eurot, ilma käibemaksuta) vastavalt riigihangete registri maksumuse esitamise vormile*. Lisaks oli samas alapunktis kindlaks määratud, et *pakkumuse maksumuses kajastatud summad on lõplikud ning selles toodud summadele ei lisandu täiendavaid väljamakseid ega kulutusi*.

5.5. Vaidlustaja täitis Tabeli vastavalt RHAD-ile ehk täites kõik tabeli alajaotusele vastavad tühjad lahtrid. Vaidlustaja on Tabeli lahtrisse E229 (veerg E, rida 229) kirjutanud väärtuse ehk Vaidlustaja pakkumuses moodustab multimeedia seadmete maksumus koos paigaldusega

[Ärisaladus] ¹ ilma käibemaksuta. Selle tulemusena on Vaidlustaja pakkumuse kogumaksumus 951 128,26 eurot ilma käibemaksuta (vastavalt Tabeli lahtrile F269).

5.6. Hankija on asunud omal initsiatiivil ning ebaõigesti tõlgendama Vaidlustaja pakkumuse maksumuse tabelit ning muutnud Vaidlustaja pakkumuse maksumust, põhjendades seda asjaoluga, et multimeedia seadmete kogumaksumuse valemis olid Tabeli vormil mõned read puudu. Hankija pidas olukorda arvutusveaks ning kohaldas RHS § 117 lg-d 3.

5.7. Tabeli alajaotuse „Multimeedia seadmed“ lahter E81 sisaldab pakkumuse maksumust multimeedia seadmetele koos paigaldusega (käibemaksuta). Vaidlustaja on määranud multimeedia seadmete ja nende paigalduse kogumaksumuse väärtuseks [Ärisaladus]. Kuigi Tabeli multimeedia seadmete alajaotises on multimeedia seadmete ja nende maksumus (lahter E81) pandud Hankija poolt valemisse, millest justkui oleks võimalik järeldada, et seadmete ja nende paigalduse maksumus kokku kujuneb nii, et seadmete maksumus tuleb korrutada 1,2-ga (vt lahtrisse E81 kirjutatud valemit), siis RHAD-ist ei tulene, et pakkumus tuleb esitada selliselt, et multimeedia seadmete paigaldus peaks igal juhul moodustama 20% multimeedia seadmete maksumusest. Vastupidi – TK p-i 5.7 kohaselt on *multimeedia seadmete tarne, paigaldus, häälestus ja tööle panemine töövõtu osa. Selle töö kohta on hanke koosseisus eraldi seletuskiri, leitav lingilt. Seadmete hinnapakumise tabel on üldises hinnapakumise tabelis*. Seega, kuna multimeedia seadmete paigaldus oli RHAD-i kohaselt üheselt töövõtu osaks, siis ei oleks Hankijal olnud võimalik ka kuidagi pakkujatele multimeedia seadmete paigalduse maksumust kindlaks määrata.

Vaidlustaja pakkumuse maksumuse tabeli järgi on multimeedia seadmete maksumus koos paigaldusega Vaidlustaja poolt kindlaks määratud (vt lisas nr 5 esitatud pakkumuse maksumuse lahtrit E229 ning multimeedia seadmete alajaotise tabelis lahtrit E81). Vaidlustaja kinnitas pakkumuse maksumuse vormi täitmisega ning pakkumust esitades, et tema pakutavate multimeedia seadmete ja nende paigalduse maksumus kokku on [Ärisaladus] ning sellest tulenevalt on kogu Vaidlustaja pakkumuse kogumaksumus 951 128,26 eurot.

5.8. Hankija lükkas Vaidlustaja pakkumuse tagasi põhjendusega, et multimeedia seadmete kogumaksumuse valemist olid kaks kulurida puudu. Vastuseks Hankija küsimusele selgitas Vaidlustaja, et see, kas pakkumuse maksumuse tabel võis sisaldada valemivigu, ei oma praegusel juhul tähendust, kuna Vaidlustaja on täitnud vastavalt RHAD-ile kõik pakkumuse maksumuse vormi vajalikud read. Kuna pakkujatel tuli arvestada kõikide Tabeli multimeedia seadmete alajaotises nimetatud multimeedia seadmete tarnimise ja paigaldusega – ning Vaidlustaja on seda Tabelit täites ka teinud – siis pidid kõik pakkujad arvestama, et multimeedia seadmete alajaotise lahter E81 ning pakkuja pakkumuse maksumuse nn põhitabelis täidetav lahter E229 kajastaks adekvaatselt seadmete hinda koos paigaldusega. Seega ei saa omada tähtsust see, kas mõni kulurida oli Hankija poolt Tabelis koostatud valemitest puudu või mitte. Kõik pakkuja said või pidid aru saama, et multimeedia seadmete maksumus koos paigaldusega kajastab kõikide loetelus toodud seadmete tarne ja paigalduse maksumust. Riigihanke esemena hangitavad multimeedia seadmete loetelu koos seadmete paigaldusega seonduvate oluliste tingimustega oli lisatud ka TK juurde (multimeedia seadmete loetelu esitatud lisas nr 8, seadmete paigaldusega seotud nõuded esitatud lisas nr 9) ja seeläbi saanud RHAD-i osaks.

5.9. Kuna Riigihankes tuli esitada Tabel täidetuna ja Vaidlustaja poolt Tabelis täidetud lahtrid sisaldavad pakutavat tööde maksumust ehk Riigihanke eseme ja eesmärgi saavutamiseks vajalike tööde kogumaksumust, siis ei ole Vaidlustaja pakkumuses arvutusvigu.

5.10. Vaidlustaja selgitas Hankijale 17.09.2024. a vastuses, et pakkumust esitades mõistis Vaidlustaja, et multimeedia seadmete kogumaksumust kokku arvutav valem võib olla küll ebatäpne, kuid kuna pakkujatel tuli Tabelit täites kindlaks määrata multimeedia seadmete maksumus koos paigalduse maksumusega, ei omanud valemi ebatäpsus õiguslikku tähendust, sest kõigil pakkujatel tuli arvestada RHAD-is ning Tabelis toodud multimeedia seadmete tarne ja paigaldusega ning veenduda, et Tabeli lahter seadmete maksumus koos paigaldusega oleks vastavalt pakutavale maksumusele täidetud.

5.11. Kuna RHAD ei näinud ette ühtegi nõuet seoses multimeedia seadmete paigalduse

¹ Vaidlustaja käsitleb enda pakkumuses esitatud multimeedia seadmete kogumaksumust koos paigaldusega oma ärisaladusena.

maksumusega, ei saa multimeedia seadmete alajaotises kajastatud lahter E82 „paigaldus 20%“ omada õiguslikku tähendust, sest seadmete paigaldus on üks hanke osa ehk pakkumuse maksumuse kujunemise tegur. Lisaks ei moodusta lahtri E82 väärtus ka kuidagi 20% multimeedia seadmete maksumusest, mistõttu on kahtlus, et Hankija koostatud Tabel võib endas sisaldada veel teisi valemivigu. See aga ei saa omada Vaidlustaja pakkumuse vastavuse hindamisel õiguslikku tähendust, sest Vaidlustaja on täitnud Tabeli kõiki RHAD-s sätestatud nõudeid ja tingimusi arvestades, sh Tabeli lahtri E229, kus on üheselt mõistetavalt toodud välja Vaidlustaja pakutavate multimeedia seadmete maksumus koos paigaldusega.

Tulenevalt sellest, et seadmete paigalduse maksumuse kindlaks määramine sai olla üksnes iga pakkuja enda teha, siis ongi Vaidlustaja Hankijale selgitanud, et Vaidlustaja pakkumuse kohane multimeedia seadmete maksumus koos paigaldusega sisaldab kõikide RHAD-ile vastavate ja tabelis toodud multimeedia seadmete tarnet koos seadmete paigaldusega, ka selliste seadmete tarnet ja paigaldust, mis on Hankija sõnul valemist ekslikult välja jäänud.

5.12. Vaidlustaja pakutud multimeedia seadmete tarne ja paigalduse hinnaga ning kogumaksumusega 951 128,26 eurot on Riigihanke esemeks vajalike kõigi tööde teostamine võimalik.

5.13. Hankija on Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamise otsuses täiendavalt viidanud vaidlustuskomisjoni varasemale praktikale RHS § 117 lg 3 kohaldamisel, kuid Riigihanke tehiolud on erinevad. Vaidlustaja pakkumus vastab kõikidele RHAD-i tingimustele ja nõuetele ning Vaidlustaja on täitnud pakkumuse maksumuse tabeli korrektselt, võttes muuhulgas arvesse kõikide RHAD-s ning maksumuse tabelis toodud multimeedia seadmete tarne ning paigaldamise vajadust.

5.14. Otsuste järgnevuse põhimõttest ning õigusselguse tagamiseks tuleb olukorras, kus õigusvastane on üks Hankija otsus (Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamine), tunnistada kehtetuks ühtlasi ka sellele otsusele ajaliselt järgnevad Hankija otsused. Kuna Hankija on õigusvastaselt lükanud Vaidlustaja pakkumuse kui hindamiskriteeriumide kohaselt kõige soodsama pakkumuse tagasi, siis on õigusvastane ka Hankija otsus tunnistada Kolmanda isiku pakkumus edukaks.

5.15. 14.10.2024. a esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad

5.15.1. Hankija ja Kolmas isik on oma vastustes lähtunud eeldusest, et pakkuja esitatud pakkumuse kogumaksumus pidi moodustuma kõikide ühikhindade, sh ka multimeediaseadmete ühikhindade, summast. Selline järeldus ei ole kooskõlas RHAD-iga. RHAD nägi ette, et pakkumuste majanduslikku soodsust hinnatakse maksumuse esitamise vormil esitatud pakkumuse kogumaksumuse alusel (RHAD p 5.2). Samuti nägi RHAD-i p 8.6.1 ette, et pakkujal tuli täita Tabeli alajaotustele vastavad tühjad lahtrid ja tuua välja nende lahtrite kokku liitmise tulemusel saadav koondsumma.

5.15.2. Vaidlustaja on määranud Tabeli põhitabelis (mis kannab pealkirja „Ravila 19 hinnapakumise tabel“) – mille alusel moodustub pakkumuse kogumaksumus – kindlaks multimeedia seadmetega seotud tööde maksumuse lahtris E229 (veerg E, rida 229). Sama väärtus sisaldub ka põhitabeli lahtris F229, mis on aluseks pakkumuse kogumaksumuse moodustumisele. Seega on Vaidlustaja määranud kindlaks multimeedia seadmetega seotud hankeesemeks oleva töö (multimeedia seadmete maksumus + nende paigaldus) teostamise maksumuse ning selle töö maksumus kajastus ka korrektselt pakkumuse kogumaksumuses.

5.15.3. Arvutusveaga saaks olla tegemist juhul, kui Tabeli põhitabelis toodud tööde maht korrutatuna vastavate tööde ühiku hindadega (ehk veergude D ja E korrutiste summa) ei langeks kokku pakkumuse kogumaksumusega. Antud juhul see nii ei ole.

5.15.4. Kui nõustuda Hankija ja Kolmanda isiku käsitlevaga, et tegemist on arvutusveaga, mida Hankijal on võimalik endal parandada, on tulemuseks olukord, kus Hankijale tekib õigus pärast pakkumuste esitamise tähtaega muuta RHAD-i. Hankija on ise ühelt poolt rõhutanud, et kuna pakkumuse maksumuse tabel oli RHAD-i osaks, siis on selles sätestatud multimeedia seadmete paigalduse maksumus (20% seadmete kogumaksumusest käibemaksuga) saanud pakkujatele siduvaks, kuid samas olukord, kus Tabeli abitabeli järgne multimeedia seadmete maksumus kokku ei võta arvesse kahte lahtrit, on Hankija hinnangul arvutusviga. Selline

käsitlus on vastuoluline.

5.15.5. Ühestki RHAD-i dokumendist ei tulene, et multimeedia seadmete paigaldus peab seadmete maksumusest moodustama 20%. Veelgi arusaamatum on, et paigalduse maksumus kujunes tabeli kohaselt seadmete kogumaksumusest koos käibemaksuga. Hankija on Tabelit koostades olnud hooletu, kuid see ei saa õigustada pakkumuste kogumaksumuste muutmist Hankija poolt pärast pakkumuse esitamise tähtaega.

5.15.6. Arusaamatud on Hankija etteheited, et Vaidlustaja oleks pidanud RHAD-i vaidlustama, kui ta leidis, et paigalduse maksumus 20% on ebaselge või põhjendamatu. Seadmete paigalduse maksumus on otseselt seotud multimeedia seadmetega seotud pakkumuse osa kujunemisega, kuna seadmete paigaldus sisaldub põhitabelis „Ravila 19 hinnapakumise tabel“ Vaidlustaja omakäeliselt kirjutatud tööde (s.o seadmed + paigaldus) maksumusega lahtris E229. Seega on väär Hankija väide, et seadmete paigalduse maksumuse protsent ei mõjuta pakkuja poolt esitatud pakkumuse maksumust. Vaidlustaja pakkumus, sh multimeediaseadmete tarne ja paigaldusega seotud osa (lahter E229) on üks tervik, millega Vaidlustaja on seotud ja andnud pakkumuse esitamisega oma kinnituse ja valmisoleku kõik Riigihanke esemeks olevad tööd vastava maksumusega teostada.

5.15.7. Ebaõige on Kolmanda isiku väide, et kuidas vaidlus ka lahenema peaks, jääks Kolmanda isiku pakkumus igal juhul majanduslikult soodsamaks. Kolmas isik on praegusel juhul suurendanud oma pakkumuse kogumaksumust võrreldes pakkumuse esitamise tähtpäevaks esitatud pakkumuse kogumaksumusega. Seega on tegelikkuses Kolmanda isiku taotletavaks eesmärgiks teostada Riigihanke esemeks olevad tööd hinnaga $X+Y$, kus X väärtus on Kolmanda isiku poolt esitatud pakkumuse kogumaksumus ning Y väärtus on väidetava arvutusvea parandamise tagajärjel suurenenud kogumaksumuse ja pakkumuses esitatud kogumaksumuse vahe. Vaidlustaja on läbivalt seisukohal, ning seda ka Hankijale kinnitanud, et Vaidlustaja peab siduvaks enda pakkumuse kogumaksumust ning ei soovi seda suurendada.

5.15.8. Riigihanke esemeks olevad tööd on võimalik teostada Vaidlustaja pakutud maksumusega.

5.15.9. Nii Hankija kui Kolmas isik on tuginenud vaidlustuskomisjoni 15.05.2020. a otsusele vaidlustusasjas nr 66-20/218748. Tegemist on erinevate tehiloludega vaidlustusasjaga. Praegusel juhul ei ole Riigihanke hindamiskriteeriumides sätestatud, et pakkumuse kogumaksumus kujuneks erinevate töölehtedel kajastatud kogumaksumuste liitmisenä, vaid RHAD-is on määratud, et Hankija hindab pakkumustes maksumuse esitamise vormil esitatud pakkumuse kogumaksumust. Lisaks tuvastas vaidlustuskomisjon arvutusvea, mille nõ väärtus (ehk arvutusveale eelnenud ja arvutusvea parandamisel korrigeeritud pakkumuste vahe) oli 188 054,83 eurot. Praegusel juhul hõlmab Vaidlustaja pakkumus Hankija eesmärgi saavutamist tervikuna.

5.15.10. Vaidlustaja ei pidanud olukorras, kus ta tema pakkumuse kogumaksumus, sh multimeedia seadmete tarne ja paigalduse maksumus, sisaldab muuhulgas ka puuduolevaid ridasid, kirjutama nende ridade väärtuseks 0 eurot. See oleks olnud vastuolus RHAD-is sätestatuga, mille kohaselt tuli pakkujatel täita pakkumuse maksumuse vormil olevad lahtrid, ning see oleks andnud Hankijale signaali, nagu ei sooviks pakkuja neid seadmeid Hankijale üldse pakkuda või tekitada ebaselguse, kas ridadel kajastatu on pakkumuse osaks või mitte. Selle asemel täitis Vaidlustaja kõnealused read Hankija poolt soovitatavate seadmete väärtust kajastava numbriga, et Hankijal tekiks veendumus, et Vaidlustaja pakkumus kajastab kõiki Riigihanke esemeks olevaid seadmeid.

6. Hankija, **Tartu Ülikool**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 08.10.2024 ja 17.10.2024 kirjadega) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

6.1. Riigihankes esitasid pakkumused Vaidlustaja ja Kolmas isik. Kuivõrd pärast pakkumuste esitamist avastas Hankija Tabelis sisalduva valemivea, mis seisnes selles, et multimeedia seadmete kogumaksumuse arvutamiseks loodud valem ei võtnud arvesse kahe kulurea maksumusi, parandas Hankija RHS § 117 lg 3 alusel nii Vaidlustaja kui Kolmanda isiku pakkumuses arvutusvead, leidis mõlema pakkuja pakkumuste õige kogumaksumuse ning pöördus Vaidlustaja ja Kolmanda isiku poole arvutusvea parandamise nõusoleku küsimiseks. Kuivõrd Vaidlustaja arvutusvea parandamisega ei nõustunud, lükkas Hankija otsusega

Vaidlustaja pakkumuse RHS § 117 lg 3 alusel tagasi. Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamine oli õiguspärane ja kooskõlas RHS § 117 lg-ga 3.

6.2. Vaidlustaja on asunud läbivalt seisukohale, et Vaidlustaja pakkumus ei sisaldanud arvutusviga. Seega puudutab vaidlus eelkõige küsimusi:

- 1) kas Vaidlustaja pakkumuses sisaldus arvutusviga;
- 2) kas Vaidlustajal oli alust keelduda selle parandamisest.

Sellest tulenevalt selgitab Hankija, kuidas on üheselt tuvastatav, et mõlemad pakkumused sisaldasid arvutusviga (arvutusviga on ebaõige matemaatiline tehe, mida on võimalik korrigeerida selliselt, et pakkumuse sisu ei muutu).

6.3. Pakkumuste majanduslikku soodsust hinnati maksumuse esitamise vormil esitatud pakkumuse kogumaksumuse alusel ning pakkujatel tuli täita Tabel vastavalt RHAD-is sisaldunud vormile, täites kõik Tabeli alajaotustele vastavad tühjad lahtrid ja tuues välja nende lahtrite kokku liitmise tulemusel saadava koondsumma. Nii Vaidlustaja kui Kolmanda isiku pakkumustes olid kõik Tabeli read nõuetekohaselt täidetud. Seeläbi on täidetud arvutusvea parandamise eeldus, mille kohaselt peab ebaõiget matemaatilist tehet olema võimalik korrigeerida selliselt, et pakkumuse sisu ei muutu.

6.4. Käesoleval juhul on jälgitav, milles seisnes Tabelis sisaldunud matemaatiline tehe, mida arvutusvea parandamiseks oli Hankijal vajalik korrigeerida. Hankija koostatud Tabeli multimeedia seadmete vahelehel lahtris E79 esines selge valemiviga. Tegemist oli reaga, mis pidi kajastama kõikide seadmete kogumaksumust ning seega pidi lahtri E79 valem olema „=SUM(E13+E31+E47+E54+E61+E70+E74)“. Ehk lahtri E79 valem pidi kokku liitma kõigi seitsme tootegrupi kogumaksumused, mis multimeedia seadmete vahelehel sisaldasid. Seevastu oli Hankija koostatud Tabelis reaalsuses aga lahtri E79 valemina kirja pandud hoopis „=SUM(E13+E31+E47+E54+E70)“. Seega pakkujate Tabeli lahtris E79 oli kirjas maksumus, mis baseerus ebaõigel liitmistehtel, kuivõrd valem ei arvestanud lahtrites E61 ja E74 märgitud maksumusi.

Eelnevast tulenevalt on Tabelis esinenud valemivea näol tegemist arvutusveaga RHS § 117 lg 3 mõistes, kuna arvutusprotsessis oli konkreetselt tekkinud viga, mida oli võimalik korrigeerida ilma pakkumuste sisu muutmata. Vaidlustaja ega Kolmanda isiku pakkumuses ei sisaldunud pakkumuse esitamise hetkel ühtegi viidet ega selgitust, mis annaksid mõista, et Tabeli täitmisel oleksid pakkujad valemiveaga lahtrite täitmisel lähtunud Hankija koostatud valemitega võrreldes erinevatest valemitest või muudest arvutuskäikudest. Hankija on läbivalt lähtunud eeldusest, et pakkumuse esitamisel ei ole Vaidlustaja ega Kolmas isik ise Tabeli valemite korrekture teinud ning Hankijal puudus alus ka seda eeldada.

6.5. Ei saa olla vaidlust kõikide pakkujate maksumuse tabelis arvutusvea parandamise vajaduse üle, kuivõrd on ilmne, et kõiki Tabelis esitatud ühikhindasid ei ole multimeedia seadmete kogumaksumuse lahtri E79 valem arvestanud. Veelgi enam – ka multimeedia tabeli järgnevatel lahtrites (E80-E83) sisalduvad maksumused baseeruvad kas lahtris E79 endas märgitud või selle lahtri maksumuse põhjal tehtud erinevatel arvutustel. Seejuures Tabeli koondtabelisse (vaheleht nimega „Ravila 19 hinnapakumise tabel“) saab multimeedia seadmete maksumust kajastav lahter F229 oma sisendi just multimeedia seadmete tabeli lahtrist E81, mitte Vaidlustaja „omakäeliselt täidetud“ lahtrist E229. Seega kui lahtri E81 maksumus baseerub ebaõige liitmistehte tulemusel saadud maksumusel, on selge, et korrektne ei saa ka olla koondtabeli lahtris F229 sisalduv summa ega seeläbi ka lahtris F269 sisalduv vaidlustaja pakkumuse kogumaksumus (km-ta) summas 951 128,26 eurot.

6.6. Vaidlustaja on seisukohal, et kuna Vaidlustaja on täitnud kõik maksumuse tabelis vajalikud lahtrid ja sisaldavad Vaidlustaja pakutavate tööde maksumust, siis ei ole Vaidlustaja pakkumuses arvutusviga ning valemi ebatäpsus ei omanud õiguslikku tähendust, kuivõrd Vaidlustaja mõistis väidetavalt juba pakkumuse esitamisel, et maksumuse tabelis sisaldub valemiviga. Hankijale on Vaidlustaja sellekohased väited mõistetamatud.

Vaidlust ei ole selles, et Vaidlustaja ise oleks kas Tabelis midagi täitmata jätnud või oleksid Vaidlustaja esitatud maksumused põhjendamatud. Arusaamatuks jääb aga asjaolu, kuidas saab Vaidlustaja olla seisukohal, et Vaidlustaja pakkumuses arvutusviga ei esine ning pakkumuse kogumaksumuse korrigeerimine ei olnud vajalik, kui valemivea esinemise tõttu on üheselt selge, et kui ükshaaval liita Vaidlustaja pakkumuses kokku kõikides lahtrites sisalduvad maksumused, siis ei saa pakkumuse kogumaksumuseks tulla 951 128,26 eurot. Kui Vaidlustaja tõesti oleks juba pakkumust koostades aru saanud tabelis sisalduvast valemiveast

ning lahter „Seadmed kokku + paigaldus“ sisaldaks Vaidlustaja pakkumuses ka valemist välja jäänud maksumusi, siis oleks olnud Vaidlustaja poolt loogiline märkida ka valemist välja jäänud lahtrite E61 ja E74 väärtuseks hoopis 0 ning valemist väljajäävate ühikhindade info eraldiseisvalt ära märkida. Samuti kui Vaidlustaja tõesti märkas valemiviga juba enne pakkumuse esitamist, oleks olnud heatahtlik käitumine ka Hankijat sellest tähelepanekust teavitada. Hankijale jääb arusaamatuks, kuidas Vaidlustaja üldse sai valemiveast teades eeldada, et Hankija ei hakka Vaidlustaja pakkumuses arvutusviga parandama. Hankija ei saa aktsepteerida arvutusvigaseid pakkumusi ning seadus kohustab Hankijat võtma samme, et arvutusviga saaks pakkumuses parandatud.

6.7. Hankija ei väida, et pakkujad olid kohustatud Tabelis sisalduvad vead avastama. Olukorras, kus Hankija ise tuvastas alles pärast pakkumuste esitamist RHAD-is arvutusveaks liigituva vea ning pakkujad ei ole pakkumustes ühelgi viisil ära märkinud valemivea esinemise äratundmise ja/või parandamise asjaolu, on põhjendatud Hankija poolt eeldada, et pakkujad ei olegi pakkumuste koostamisel Tabelis sisaldunud viga märganud. Arvutusvead tuleb pakkumustes igal juhul parandada.

6.8. Riigihankes oli pakkujate jaoks RHAD-ist selge, et pakkumuse kogumaksumuse leidmiseks tuleb liita kõik Tabelis esitatud ühik hinnad. Kui sellise liitmistehte tarbeks koostatud valemis sisaldub viga, on selge, et ebaõigelt liitmistehtel baseeruv kogumaksumus ei saa olla korrektne. Seega puudus Vaidlustajal alus keelduda arvutusvea parandamisest ning on põhjendamatut väita, et Vaidlustaja pakkumuse kogumaksumus oli 951 128,26 eurot (km-ta).

6.9. Vaidlustaja on esitanud ka pretensioone Tabelis määratud komponentide põhjendatuse osas ning nende pinnalt spekulatsioonid, et Tabelis võis leiduda veel ka teisigi vigu. Täpsemalt on Vaidlustaja seisukohal, et multimeedia seadmete maksumuse tabeli lahter E82 „paigaldus 20%“ ei oma mingit õiguslikku tähendust, sest seadmete paigaldus on üks Riigihanke osa ehk pakkumuse kujunemise tegur ning seadmete paigalduse maksumuse kindlaks määramine sai olla üksnes iga pakkuja enda teha. RHS § 189 lg-st 2 tulenevalt ei ole riigihanke alusdokumentide vaidlustamine võimalik pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva möödumist, mistõttu käesoleval juhul ei saa enam vaidlustaluseks küsimuseks olla Tabelis sätestatud lahtri E82 „paigaldus 20%“ kehtestamise vajalikkus, põhjendatus või asjakohasus.

Kui Vaidlustaja pidas seadmete paigalduse maksumuse Hankija poolt kindlaks määramist ebaselgeks või põhjendamatuks tingimuseks, tulnuks Hankijalt selle tingimuse kohta selgitust küsida või RHAD õigeaegselt vaidlustada. Liiatigi ei mõjuta seadmete paigalduse maksumuse protsendi kindlaksmääramine kuidagi arvutusvea olemasolu, kuivõrd arvutusviga seisneb konkreetselt E79 lahtri maksumuse saamiseks tehtud ebaõiges liitmistehtes ning kõik järgnevad tabelis tehtavad arvutused baseeruvad just lahtri E79 maksumusel. Seega ei ole Vaidlustaja seadmete paigalduse suurusjärgu maksumusi puudutavad argumendid ka käesoleval juhul asjakohased, kuivõrd need ei saa hetkel mõjutada arvutusvea esinemise, selle parandamise vajaduse ja seeläbi vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamise õigusvastasust puudutavaid küsimusi.

Kui alusdokumente selleks ette nähtud tähtaja jooksul vaidlustatud ei ole, muutuvad alusdokumentides sisalduvad tingimused pakkujatele kohustuslikuks ja siduvaks. Ning juhul, kui Vaidlustaja tõesti asus omaalgatuslikult tõlgendada Tabelis sisalduvate kuluridade põhjendatust ja õiguslikku siduvust ning seeläbi otsustas mingite kuluridade täitmisel lähtuda nn teistsugusest loogikast ilma selgitavaid märkuseid lisamata, on tegemist pakkuja enda poolt võetud riskiga. Kui pakkumuses puuduvad igasugused viited, et pakkujad on juba pakkumuse esitamisel kas arvestanud valemivea esinemisega või selle ise ära parandanud, ei ole Hankijal põhjust ka seda omaalgatuslikult eeldada. Kõik Vaidlustaja argumendid pakkumuses arvutusvea puudumise ja valemivea mõistmise kohta on esitatud siis, kui Hankija pöördus arvutusvea parandamiseks nõusoleku küsimiseks pakkujate poole.

6.10. Arvutusvea parandamisel (sh pakkuja keeldumisel arvutusvea parandamisest) RHS § 117 lg 3 alusel ei toimu hinnangu andmist kõrvalekalde sisulisusele (kas arvutusviga on parandatav) ega vea suurusele ja sellele ei laiene RHS § 114 lg-s 2 ja RHS § 46 lg-s 4 sätestatud kaalutus- ega selgituste küsimise/hindamise reeglid. Teisisõnu ei näe seadus hankijale ette võimalust pakkuja poolt arvutusvea parandamisest keeldumisel esitatud selgitusi ja põhjendusi sisuliselt analüüsida ega arvestada.

Tabelis esines viga – multimeedia seadmete kogumaksumuse valemist olid kaks kulurida puudu. Hankija parandas valemi, leidis nii Vaidlustaja kui Kolmanda isiku pakkumuses õige

multimeedia seadmete kogumaksumuse ning seejärel korrigeeris mõlema pakkuja pakkumuse kogumaksumused.

6.11. 17.10.2024. a esitas Hankija täiendavad seisukohad.

6.11.1. Vaidlustaja on oma täiendavates seisukohtades toonud välja, et nii Hankija kui Kolmas isik on väärtalt olnud arusaamal, et pakkujate poolt esitatud pakkumuse kogumaksumus pidi moodustuma kõikide ühikhindade, sh ka multimeedia seadmete ühikhindade summast. Vaidlustaja on seisukohal, et selline arusaam on vale ning vastavalt RHAD-ile pidi pakkumuse kogumaksumus moodustuma üksnes maksumuse esitamise tabeli nn põhitabeli alusel. Sellist lähenemist RHAD ette ei näe.

6.11.2. Vastavalt PEE p-ile 8.6.1 pidid pakkujad täitma maksumuse esitamise tabeli vastavalt RHAD lisa 4 vormile, täites kõik tabeli alajaotusele vastavad tühjad lahtrid ja tuues välja nende lahtrite kokku liitmise tulemusel saadava koondsumma. RHAD lisa 4 vorm sisaldas kolme alalehte. Ning kuigi juba viidatud punkti sõnastusest peaks olema üheselt selge, et pakkumuse kogumaksumus saadakse kõigi RHAD lisa 4 vormil märgitud ühikhindade liitmise tulemusel saadavast summast, siis peab Hankija vajalikuks selgitada, milles seisneb RHAD lisa 4 vormil sisalduvate alalehtede funktsioon ja olulisus.

Kuna Riigihanke puhul koosnes kogumaksumus väga paljudest eraldisesivatest kulugruppidest ja ühikhindadest, oli Hankija koostanud eraldi alalehed multimeedia seadmete ning sisustuse ja mööbli ühikhindade jaoks. See tähendas ühtlasi, et Hankija soovis eraldiseisvalt näha kulukomponentide kaupa ka seda, kuidas kujunevad nii multimeedia seadmete kui ka sisustuse ja mööbli kogumaksumused. Pakkujad ei saanud seega piirduda nende kulugruppide puhul üksnes koondtabelis (alaleht nimega „Ravila 19 hinnapakumise tabel) nende kogumaksumuste määramisega, vaid nende kulugruppide kogumaksumus kujunes vastaval alalehel esitatud ühikhindade liitmise tulemusena.

6.11.3. Kuna multimeedia seadmete ning sisustuse ja mööbli kulugruppide puhul on olemuslikult tegemist nn üldisest ehitustööst eraldiseisvate kulugruppidega, koostas Hankija nende kulugruppide ühikhindade esitamise tarbeks kahel eraldiseisval alalehel sisalduvad tabelid, et koondtabelit ülevõttes mitte koormata ning et Hankijal oleks võimalik nende kulugruppide ühikhindasid ka koondtabelist eraldiseisvalt näha ja vajadusel oma dokumendihalduses kajastada. See aga ei saa tähendada, et nendel kahel alalehel sisalduvad tabelite näol oleks tegemist täiesti eraldiseisvate või pakkumuse kogumaksumuse kujunemisel ebaoluliste tabelitega. Asjaolu, et nende kulugruppide ühikhindade esitamiseks oli koostatud tabelid teistel alalehtedel, ei tähenda, et nendel alalehtedel esitatud ühikhindad ei osaleks liitmistehtes, mille tulemusel moodustub pakkumuse kogumaksumus. Multimeedia seadmete kogumaksumus saadakse, kui liidetakse kokku kõik multimeedia seadmete alalehel sisalduvad tabelis esitatud ühikhindad ning mööbli ja sisustuse kogumaksumus saadakse, kui liidetakse kokku kõik mööbli ja sisustuse alalehel sisalduvad tabelis esitatud ühikhindad. Nimetatud kulugruppide alalehtede kogumaksumused osalevad seejärel omakorda koos teiste kulugruppide maksumustega koondtabelis liitmistehtes, mille tulemusel saadaksegi pakkumuse kogumaksumus. Kui nüüd aga selgub, et ühel alalehel sisalduvad tabelis esineb ühikhindade kokku liitmiseks loodud valemis viga, mille tagajärjel ei ole valem ühikhindade kokku liitmisele kõiki pakkuja poolt tabelis esitatud ühikhindasid arvesse võtnud, siis on ka ilmselge, et sellel konkreetsel alalehel sisalduvad kulugrupi kogumaksumus (mida omakorda kasutatakse koondtabelis pakkumuse kogumaksumuse liitmistehte tegemisel) ei saa olla korrektne. Kokkuvõtlikult – tegemist on arvutusveaga RHS § 117 lg 3 mõistes, mis tuleb Hankijal pakkujate pakkumuses ära parandada.

6.11.4. Hankija on vaidlustuse vastuses toonud välja, et maksumuse esitamise vormi koondtabelisse saab multimeedia seadmete maksumust kajastav lahter F229 oma sisendi just multimeedia seadmete alalehel sisalduvad tabeli lahtrist E81 (seda on näha ka F229 lahtri valemist). Seega kui lahtri E81 maksumus baseerub ebaõige liitmistehte tulemusel saadud maksumusel, on ilmselge, et korrektne ei saa ka olla koondtabeli lahtris F229 sisalduv summa ega seeläbi ka lahtris F269 sisalduv pakkumuse kogumaksumus.

6.11.5. Hankija ei ole esitanud seiskohta, mille kohaselt *seadmete paigalduse protsent ei mõjuta kuidagi pakkuja poolt esitatud pakkumuse maksumust*. Hankija rõhutas üksnes seda, et kuna käesoleva vaidluse objektiks ei ole RHAD-is sisalduvad nõuete ja tingimuste põhjendatus, siis ei saa Vaidlustaja esitatud multimeedia seadmete paigalduse suurusjärgu

kujunemist puudutavad argumendid hetkel kuidagi mõjutada arvutusvea esinemise, selle parandamise vajaduse ja seeläbi Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamise õigusvastasust puudutavaid küsimusi. Seadmete paigalduse protsenti puudutavad argumendid ei ole vaidluse lahendamise seisukohast asjakohased, kuivõrd need ei puuduta vaidluse objekti.

6.11.6. Vaidlustajale on arusaamatu, miks ta oleks pidanud RHAD-i vaidlustama, kui ta leidis, et paigalduse maksumus 20% oleks ebaselge või põhjendamatu tingimus. RHS ei kohusta pakkujaid alusdokumente vaidlustama, kuid on tavapärane praktika, et kui pakkuja leiab, et ta ei nõustu mõne alusdokumentides sisaldunud tingimusega, küsib ta enne pakkumuste esitamise tähtpäeva saabumist hankijalt selle kohta kas selgitust või kui hankija ei ole nõus tingimuse muutmisega, vaidlustab enda jaoks ebasobiva tingimuse.

6.11.7. Hankija ei ole väljendanud seisukohta, et Vaidlustaja oleks pidanud valemist välja jäänud maksumuste ridadele lihtsalt väärtuseks 0 märkima ja jätma ridadel kajastatud maksumused pakkumusest üldsegi välja. Selline lähenemine oleks läinud vastuollu RHAD-i tingimustega.

Hankija selgitas, et kui pakkuja, kes on kursis RHS-is sätestatud arvutusvea olemusega ja teab, millistes olukordades seda rakendatakse, saab tõesti juba pakkumust koostades aru, et hankija poolt koostatud tabelis sisaldub valemiviga, siis mõistab see pakkuja tõenäoliselt ka seda, et sellises olukorras on pakkumuse koostamiseks kolm loogilist lähenemist:

1) parandada tabelis ise valemiviga, täita parandatud tabelis kõik lahtrid asjakohaste maksumustega ning teavitada pakkumuse esitamisel ka hankijat sellest, et valemiviga on parandatud ning pakkumuses arvutusviga parandama hakata pole vajalik;

2) märkida valmist välja jäänud lahtrite väärtuseks 0 ning esitada nendel ridadel kajastuvad maksumused pakkumuses eraldiseisvalt ja seejuures edastada pakkumuse esitamisel ka hankijale see info, et valemivea tõttu on valemist välja jäänud read esitatud eraldiseisvalt ning täpsustada, kas pakkuja pakkumuse kogumaksumuses on need read juba pakkuja poolt sisse arvestatud või mitte;

3) täita ka valemist välja jäänud lahtrid asjakohaste maksumustega ning märkida nende juurde info, et tabelis sisaldub valemiviga, mis neid ridu kogumaksumuse arvutamisel arvesse ei võta.

6.11.8. Vaidlustaja ei ole pakkumuse esitamisel teinud midagi, et teavitada Hankijat sellest, et valemiveaga on Vaidlustaja pakkumuse esitamisel arvestatud ning arvutusviga parandada ei ole vajalik. Sellest tulenevalt ongi Hankija seisukohtade põhirõhk selles, et kui pakkuja tõesti märkas juba pakkumuse koostamisel maksumuse tabelis sisalduvat valemiviga, siis oleks olnud loogiline käitumine leida mingi viis, kuidas koos oma pakkumusega see asjaolu esile tõsta. Kõik viitab hetkel sellele, et Vaidlustaja ei ole pakkumuse koostamisel valemiviga märganud ning tegemist on tagantjärele otsitud argumentidega, mille abil on püütud saavutada enda pakkumuse soodsus Kolmanda isiku pakkumusega võrreldes.

7. Kolmas isik, **JAAGOR GRUPP OÜ**, vaidleb vaidlustusele vastu.

7.1. Kolmas isik ei nõustu Vaidlustaja põhiväitega, et Hankija ei saanud Vaidlustaja pakkumust arvutusvea parandamisega mittenõustumise tõttu tagasi lükata, kuna Vaidlustaja pakkumuses pole arvutusviga. Isegi kui Hankija ei pidanud Vaidlustaja pakkumuses arvutusviga parandama, tuleb Kolmanda isiku pakkumus ikkagi tunnistada edukaks.

Hankija otsus parandada kõikide pakkumuste puhul arvutusviga on sisuliselt õige ja Hankija on Vaidlustaja pakkumuse arvutusvea parandamisega mittenõustumise tõttu õigesti tagasi lükanud.

7.2. Vaidlustusest jääb ekslik mulje, et pakkumuste avamisel oli Vaidlustaja pakkumus kõige soodsam. Vaidlustaja pakkumus ei ole mis tahes hetkel hankemenetluse ajal olnud hankelepingu sõlmimisele eeldatavas edukas positsioonis. Vaidlustaja pakkumus ei saa osutada edukaks ka siis, kui vaidlustus rahuldatakse. Kolmas isik pakkus maksumuseks 943 604,54 eurot, Vaidlustaja 951 128,26 eurot. Kolmanda isiku pakkumuse maksumuseks on kujunenud 952 534,16 eurot ainult seetõttu, et Hankija parandas arvutusvea nii Vaidlustaja kui Kolmanda isiku puhul.

7.3. Kui vaidlustuskomisjon jõuab järeldusele, et Hankija on Vaidlustaja pakkumuse õigesti tagasi lükanud, on Kolmanda isiku pakkumus edukas. Kui vaidlustuskomisjon jõuab järeldusele, et Hankija ei saanud Vaidlustaja pakkumuse puhul arvutusviga parandada, on selle

vältimatuks tagajärjeks, et Hankija ei saanud arvutusviga parandada ka Kolmanda isiku pakkumuses. Kuidas tahes vaidlus peaks lahenema, jääb Kolmanda isiku pakkumus igal juhul majanduslikult soodsaimaks.

7.4. Riigikohus on selgitanud ja vaidlustuskomisjon on praktikas tunnustanud, et hankija otsus tuleb menetlusökonoomia põhimõttest tulenevalt jätta kehtetuks tunnistamata, kui otsuse kehtetuks tunnistamise järgselt peaks hankija samasisulise otsuse vastu võtma. Vaidlustus tuleb jätta rahuldamata, kuna Kolmanda isiku pakkumus tuleb igal juhul tunnistada edukaks.

7.5. Kuigi Kolmanda isiku pakkumus tuleb tunnistada edukaks igal juhul, on Kolmas isik seisukohal, et arvutusvea parandamise nõudmine kõikidelt pakkujatelt on ka sisuliselt õige. Hankija viga maksumuse vormi koostamisel oli vormi alalehel „Multimeedia seadmed“. Sellel lehel pidi kõikide seadmete kohta sisestama eraldi hinna. Nende ühikhindade alusel pidi moodustuma seadmete kogumaksumus (lahter E79 „Seadmed kokku“). Kogumaksumuse lahtri valem ei võtnud aga arvesse teatud ühikuid. Seega ei ole seadmete kogumaksumuse lahtris arvestatud ühe 55“ ekraani, seinakinnituse ja MagicInfo süsteemiga ning seitsme e-ink tunniplaani ekraaniga.

7.6. Asjasse puutumatu on Vaidlustaja väide, et ta sai vigasest valemist aru ja arvestas sellega. Nii Vaidlustaja kui Kolmas isik määrasid arvestamata jäänud ühikutele hinnad. Kui Vaidlustaja tõesti arvestas vigase valemiga, oleks ta nende ühikute hinnaks määranud 0 eurot või parandanud ise lahtri E79 valemi ära nii, et see liidab kokku iga seadme maksumuse. Kuna Vaidlustaja seda ei teinud, ei ole mingil viisil võimalik tõendada, et ta „võttis vigast valemist arvesse“. On ilmne, et Vaidlustaja on jätnud arvutusvea parandamisega nõustumata üksnes eesmärgil saavutada olukord, kus tema pakkumus on Kolmanda isiku pakkumusest soodsam. Samas olukord, kus Hankija ühe pakkumuse arvutusvea parandab ja teise pakkumuse puhul sama viga ei paranda, on ilmselgelt vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega (RHS § 3 p 2).

7.7. Vaidlustaja arvates ei ole üksikute ühikuhindade kogumis tähtsust, kuna „Multimeedia seadmete“ maksumus pidi niikuinii katma kõikide hankelepingu alusel ostetavate seadmete tarnet, paigaldust, häälestust ja tööle panemist. See arutluskäik on ebaõige.

7.8. Vaidlust ei ole, et Vaidlustaja on kõikidele maksumuse vormi ühikutele määranud mingi hinna. Pakkumuse kogumaksumus pidi moodustama kõikide ühikuhindade summast. Sellest tulenevalt ei ole võimalik, et kogumaksumuseks on X, aga kõikide ühikuhindade summa on hoopis Y. Arvutusvea parandamise mõtteks on need summad ühtlustada nii, et kogumaksumus on X ja kõikide ühikuhindade summa samuti X. Kui need summad ei kattu, ei ole Hankijal lepingu täitmisel võimalik teha kindlaks, millisest maksumusest lähtuda – kas kogumaksumusest või ühikuhindade summast. Seega ei olnud Hankijal võimalik jätta pakkumustes arvutusviga parandamata.

7.9. Arvutusvea parandamise regulatsiooni kõige ilmsemaks näiteks ongi olukord, kus maksumuse vormi kogumaksumuse lahtri ei võta ekslikult arvesse kõikide ühikute hindasid. Kohtupraktikas selgitatud, et arvutusviga RHS § 117 lg 3 tähenduses seisneb pakkumuses esitatud matemaatilise tehte ebaõigsuses, mida on võimalik korrigeerida selliselt, et pakkumuse maksumuse sisu ei muutu. Arvutusviga on võimalik parandada siis, kui on selge, milles arvutusviga seisneb. Vaidlusaluses olukorras on matemaatilise tehte vigasus ilmne.

7.10. Kuna Vaidlustaja polnud arvutusvea parandamisega nõus, oli Hankija kohustatud ta pakkumuse tagasi lükkama. RHS § 117 lg 3 ei näe ses osas hankijale ette kaalutlusõigust. Pakkumuse tagasi lükkamata jätmise olnuks ka vastuolus RHS § 3 p-s 2 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttega, kuna arvutusviga oli mõlemas pakkumuses identne ja kolmas isik oli arvutusvea parandamisega nõus.

7.11. 17.10.2024. a esitas Kolmas isik täiendavad seisukohad.

7.11.1. Tõele ei vasta Vaidlustaja väide, et RHAD-ist ei tulene, et pakkumuse kogumaksumus moodustub kõikide ühikuhindade summa alusel. PEE p-i 5.2 järgi hinnatakse pakkumuse majanduslikku soodsust maksumuse esitamise vormil esitatud kogumaksumuse alusel. PEE p-i 8.6.1 järgi pidi maksumuse esitamise vormil tooma välja kõikide tühjade lahtrite kokku liitmise tulemusel saadava koondsumma. RHAD-i järgi peab seega pakkumuse maksumus moodustama kõikide tühjade lahtrite summast. Kõikide Vaidlustaja esitatud maksumuse

vormi tühjade lahtrite kokku liitmine ei anna seda summat, mille on Vaidlustaja esitanud pakkumuse kogumaksumuseks. Tekkinud vastuolu oli võimalik ületada vaid nii, et Hankija parandab kõikide pakkujate puhul arvutusvea. Kui Hankija ei oleks arvutusviga parandanud, oleks lepingu täitmisel võimatu otsustada, millisest maksumusest lähtuda.

7.11.2. Vaidlustaja lähtub eeldusest, et maksumuse vorm jaguneb nn põhitabeliks ja abitabeliteks. Vaidlustaja väidab, et kuna nn põhitabelis (s.o maksumuse vormi esimene alaleht) ei ole ebaõiget matemaatilist tehet, ei ole pakkumuses arvutusviga. Kolmas isik sellega ei nõustu. RHAD-ist ei nähtu, et mõni maksumuse vormi alaleht on teise suhtes ülimuslik. Ühestki PEE punktist ei tulene, et teisel ja kolmandal alalehel esitatud ühikumaksumused on ebaolulised. Vastupidi, esimese alalehe „Ravila 19 hinnapaksumise tabel“ multimeedia seadmete maksumus (lahter F229) kujunebki alalehe „Multimeedia seadmed“ ühikute summa ja paigalduse maksumuse (lahter E81) alusel.

7.11.4. Arvutusvea parandamise puhul ongi olemuselt tegemist pakkumuse ja/või hanke alusdokumentide muutmisega. Üldjuhul ei saa pakkumust ega riigihanke alusdokumente muuta pärast pakkumuste esitamist – RHS § 117 lg 3 regulatsioon võimaldab erandkorras hankijal parandada ebaõiget matemaatilist tehet ja korrigeerida pakkumuse maksumust, kui on selge, milles arvutusviga seisneb.

7.11.5. Asjakohatu on Vaidlustaja väide, et hankelepingut on võimalik täita Vaidlustaja pakutud hinnaga. Arvutusvea parandamise konteksti ei oma tähtsust, kas hankelepingut on võimalik pakutud hinnaga täita või mitte.

7.11.6. Vaidlustaja väidab, et Kolmanda isiku ja Hankija viidatud vaidlustusasi nr 66-20/218748 ei ole asjassepuutuv, kuna vaidlusaluses Riigihankes ei ole sätestatud, et pakkumuse kogumaksumus kujuneb maksumuse vormi ühikute alusel. See ei vasta tõele. PEE p-i 5.2 järgi hinnatakse pakkumuse majanduslikku soodsust maksumuse esitamise vormil esitatud kogumaksumuse alusel ja PEE p-i 8.6.1 järgi pidi maksumuse esitamise vormil tooma välja kõikide tühjade lahtrite kokku liitmise tulemusel saadava koondsumma.

7.11.7. Vaidlustaja ei jaga Hankija ja Kolmanda isiku arusaama, et kui Vaidlustaja tõepoolest sai aru maksumuse vormi veast, oleks ta määranud nende ühikute hinnaks 0, millega valem ekslikult ei arvestanud. Vaidlustaja väidab, et sellisel juhul oleks pakkumus vastuolus PEE p-is 8.6.1 sätestatud kohustusega täita kõik tühjad lahtrid. See ei vasta tõele. RHAD ei kohusta määrama seadmetele nullist kõrgemat maksumust.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Vaidlus puudub selles, et Tabeli osas Multimeedia seadmed oleva lahtri E79 *Seadmed kokku* (edaspidi lahter Multimeedia E79), mis pidi kajastama kõikide multimeedia seadmete maksumust kokku, puhul esineb RHAD-is viga valemis. Valem oleks pidanud kokku liitma seitsme tootegrupi kogumaksumused „ $SUM(E13+E31+E47+E54+E61+E70+E74)$ “, kuid tegelikult liitis viie tootegrupi kogumaksumused „ $SUM(E13+E31+E47+E54+E70)$ “. Seega ei arvestanud valem ruumi Tudengi ala 1 1509b planeeritavate 55 „ekraan + flexarm seinakinnitus ja MagicInfo maksumusi lahtrist E61 ja E-ink tunniplaani ekraanide maksumusi lahtrist E74.

9. 13.09.2024. a pöördus Hankija mõlema pakkuja poole palvega nõustuda arvutusvea parandamisega (vt ka käesoleva otsuse p 5.1).

Kolmas isik nõustus, Vaidlustaja aga kinnitas, et tema pakkumuses arvutusviga puudub.

17.09.2024 Hankijale antud vastuses selgitas Vaidlustaja²:

Pakkuja poolt täidetud ja pakkumusena esitatud maksumuse vormil (lisa 4) sisaldunud lahter „Seadmed kokku + paigaldus“ kajastab korrektselt pakkuja poolt multimeedia seadmetele ja nende paigaldusele tehtud pakkumuse maksumust summas [Arisaladus] eurot.

Pakkuja selgitab, et sõltumata sellest, kas multimeedia seadmete kogumaksumuse valem oli vigane või mitte, olid kõik vajalikud read pakkumuse maksumuse vormil kajastatud ning pakkuja poolt ka täidetud. Pakkuja ei pidanud võimalikuks hakata pakkumuse maksumuse vormi täites ise muutma hankija poolt eelnevalt koostatud valemteid, kuid pakkuja saab

² Sõnumi ID 884120.

kinnitada, et lahter "Seadmed kokku + paigaldus" kajastab adekvaatselt pakkuja poolt pakutud hinda multimeedia seadmete soetamiseks koos paigaldusega. Pakkuja peab täiendavalt vajalikuks rõhutada, et riigihanke alusdokumentides (RHAD) puudusid nõuded multimeedia seadmete paigaldusega seonduvalt, sealhulgas multimeedia seadmete paigalduse maksumusega seoses. Pakkumuse maksumuse vormil on küll hankija eraldi välja toonud lahtri "Paigaldus 20%", kuid jääb arusaamatuks, mida antud lahtri väärtus näitab, sest lahtrisse läbi valemi tekkiv summa ei moodusta multimeedia seadmete maksumusest 20 protsenti. Lisaks ei saa maksumuse vormil kajastataval informatsioonil olla RHAD-ga samast õiguslikku tähendust ehk nagu eelnevalt rõhutatud, siis ei tulenenud RHAD-st nõuet, et multimeedia seadmete paigalduse maksumus peab igal juhul moodustama 20% seadmete kogumaksumusest. Sellist nõuet ei saaks RHAD ka oma olemuslikult sisaldada, sest seadmete paigalduse maksumus on otseselt seotud pakkumuse maksumusega, mis on iga pakkuja enda määrata.

Pakkuja rõhutab, et pakkumust esitades mõistis pakkuja, et multimeedia seadmete kogumaksumust kokku arvatav valem ei võta arvesse kõiki multimeedia seadmete maksumust, kuid kuna pakkuja poolt esitatud pakkumuse järgne (multimeedia)seadmete maksumus kokku koos paigaldusega (lahter "Seadmed kokku + paigaldus"; veerg E rida 81) summa väärtus [Arisaladus] sisaldab ka nende seadmete maksumust, mis ekslikult hankija valemist välja on jäänud, siis kinnitab pakkuja, et tema pakkumus tervikuna kajastab korrektselt kõikide multimeedia seadmete ja nende paigalduse maksumust. Seega ei mõjuta võimalik hankija valemiviga pakkuja poolt tehtud pakkumuse maksumust ning pakkuja kinnitab, et on valmis riigihanke esemeks olevad tööd teostama pakkumuses kajastatud hinnaga ehk 951 128,26 euroga (ilma KM-ta).

Kuna Hankija hinnangul keeldus Vaidlustaja põhjendamatult arvutusvea parandamisest, lükkas Hankija Vaidlustaja pakkumuse RHS § 117 lg 3 alusel tagasi.

10. Kokkuvõtlikult väidab Vaidlustaja nii eeltoodud vastuses Hankijale kui ka vaidlustusmenetluses, et kuigi ta tuvastas pakkumuse esitamisel, et lahtris Multimeedia E79 toodud valem ei arvestanud kokku kõigi seitsme tootegrupi kogumaksumusi vaid üksnes viie tootegrupi kogumaksumusi, sisaldab tema pakkumuse lahtris Multimeedia E79 esitatud multimeedia seadmete maksumus koos paigaldusega põhjendatud ja adekvaatsel määral kõigi Vaidlustaja pakutavate multimeedia seadmete maksumust ja paigaldust, mistõttu arvutusviga puudub.

Vaidlustuskomisjon Vaidlustajaga ei nõustu.

10.1. Vaidlustaja pakkumuse lahtris Multimeedia E79 esitatud multimeedia seadmete maksumus kokku vastab täpselt valemi „=SUM(E13+E31+E47+E54+E70)“ kohaselt kokku liidetud Vaidlustaja pakutud vastavate multimeedia tootegruppide kogumaksumusele. See ei sisalda lahtrites E61 ja E74 toodud tootegruppide kogumaksumusi. Vaidlustuskomisjoni arvates on ilmne, et Vaidlustaja pakkumuse lahtris Multimeedia E79 esitatud multimeedia seadmete maksumus on saadud RHAD-is esitatud valemit kasutades.

10.2. Tabeli osas Multimeedia seadmed olevates lahtrites E80 (Seadmed kokku+ käibemaks), E81 (Seadmed kokku+ paigaldus), E82 (Paigaldus 20%); E83 (Seadmed kokku+ KM+ Paigaldus) näidatavad maksumused sõltuvad loogiliselt lahtris Multimeedia E79 esitatud multimeedia seadmete maksumusest kokku. Vaidlustaja pakkumuses on kõik eeltoodud lahtrites esitatud maksumused arvatud vastavate valemite järgi, võttes aluseks lahtris Multimeedia E79 esitatud maksumuse, seega maksumuse, milles polnud arvestatud lahtrites E61 ja E74 toodud tootegruppide kogumaksumusi.

10.3. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja väitega, et RHAD-iga ei ole kooskõlas Hankija ja Kolmanda isiku seisukoht, et pakkumuse kogumaksumus pidi moodustuma kõikide ühikhindade, sh ka multimeediaseadmete ühikhindade summast. Vaidlustaja hinnangul on olulised üksnes nn põhitabelis - Tabeli osas Ravila 19 hinnapakumise tabel (edaspidi Hinnapakumise tabel) - esitatud maksumused. Kuna Vaidlustaja märkis Hinnapakumise tabeli lahtrites E229 Multimeedia seadmed (Ühikuhind) ja F229 Multimeedia seadmed (Kokku) vastavad maksumused, määras ta üheselt kindlaks multimeedia seadmetega seotud hankeesemeks oleva töö (multimeedia seadmete maksumus+ paigaldus) maksumuse.

Vaidlustuskomisjon märgib, et vastavalt PEE p-ile 8.6.1 pidid pakkujad täitma maksumuse esitamise tabeli vastavalt RHAD lisa 4 vormile (Tabel), täites kõik tabeli alajaotusele vastavad tühjad lahtrid ja tuues välja nende lahtrite kokku liitmise tulemusel saadava koondsumma (vt käesoleva otsuse p 5.4). Tabel sisaldas kolme alalehte:

- 1) Hinnapakkumuse tabel;
- 2) Multimeedia seadmed;
- 3) Sisustus ja mööbel.

Hinnapakkumuse tabeli lahtri F229 valemist ($=SUM 'Multimeedia seadmed' ! E81$) nähtub, et Hinnapakkumuse tabeli lahtrisse F229 tuli kanda Tabeli alalehe Multimeedia seadmed lahtris E81 esitatud multimeedia seadmete maksumus (seda on Vaidlustaja oma pakkumuses ka teinud, seega oli talle arusaadav, et kolmest alalehest koosnev Tabel moodustab ühtse terviku). PEE p-is 8.6.1 kehtestatud nõue, et tuleb täita kõik Tabeli alajaotusele vastavad tühjad lahtrid, *[---] tuues välja nende lahtrite kokku liitmise tulemusel saadava koondsumma nii ilma käibemaksuta kui ka koos käibemaksuga vastavalt koondlahtrite pealkirjadele [---]* laieneb kogu tabelile, sh alalehtedele Multimeedia seadmed ja Sisustus ja mööbel.

Seega, kui Vaidlustaja pakkumuse lahtris Multimeedia E79 esitatud multimeedia seadmete maksumus on saadud ebaõige liitmiste tulemusena (lahtrites E61 ja E74 toodud tootegruppide kogumaksumusi ei ole arvestatud), ei ole PEE p-iga 8.6.1 kooskõlas alalehel Multimeedia seadmed olevas lahtris E81 (Seadmed kokku+ paigaldus) esitatud maksumus, mis tuli arvutada vastavalt valemile $=E79 \times 1,2$. Vaidlustaja pakkumusest nähtub, et Vaidlustaja on alalehel Multimeedia seadmed lahtris E81 esitatud multimeedia seadmete maksumuse arvutanud nimelt seda valemit kasutades. Kui lahtri E81 maksumus baseerub ebaõige liitmiste tulemusel saadud maksumusel, on selge, et korrektne ei saa ka olla koondtabeli lahtris F229 sisalduv summa ja seeläbi ka Vaidlustaja pakkumuse kogumaksumus summas 951 128,26 euro (käibemaksuta).

10.4. Vaidlustaja on oma menetluskokumentides korduvalt rõhutanud, et täitis Tabelis kõik vajalikud lahtrid, mistõttu see, kas Tabel võis sisaldada valemivigu või mitte, ei oma tähendust. Vaidlustuskomisjon rõhutab, et juba eelpool viidatud PEE p 8.6.1 näeb lisaks kohustusele täita kõik Tabeli alajaotustele vastavad tühjad lahtrid ette ka selle, et tuleb välja tuua nende lahtrite kokku liitmise tulemusel saadav koondsumma. Järelikult, kui Tabelis esitatud koondsummasse pole liidetud kõikides lahtrites olevaid summasid, ei vasta Tabel PEE p-ile 8.6.1. Käesoleva otsuse p-is 10.1 on vaidlustuskomisjon näidanud, et Vaidlustaja pakkumuse lahtris Multimeedia E79 esitatud multimeedia seadmete maksumus ei sisalda lahtrites E61 ja E74 toodud tootegruppide kogumaksumusi.

10.5. Vaidlustaja ei ole oma pakkumuses kuidagi välja toonud, et hoolimata sellest, et Vaidlustaja pakkumuse lahtris Multimeedia E79 esitatud maksumus ei ole saadud kõikide Vaidlustaja pakutud vastavate multimeedia tootegruppide kogumaksumuste liitmisel, e vastab täpselt RHAD-is kehtestatud eksliku valemi „ $=SUM(E13+E31+E47+E54+E70)$ “ kasutamisel saadud summale, on Vaidlustaja pakkumuse esitamisel vigast valemit siiski arvesse võtnud, nagu Vaidlustaja väidab pärast arvutusvea parandamise ettepaneku saamist Hankijalt. Ka vaidlustusmenetluses on Vaidlustaja esitanud üksnes paljasõnalisi kinnitusi selle kohta, et ta arvestas pakkumuse esitamisel eksliku valemiga, mistõttu tema pakkumuses arvutusviga puudub.

11. Eeltoodust lähtudes on vaidlustuskomisjon seisukohal, et tulenevalt Hankija veast RHAD-i koostamisel esineb Vaidlustaja pakkumuses arvutusviga, mis seisneb selles, et lahtris Multimeedia E79 esitatud maksumus ei ole saadud kõikide Vaidlustaja pakutud vastavate multimeedia tootegruppide kogumaksumuste liitmisel (kui Vaidlustaja oleks pakkumuse esitamisel Hankija valemi tabelist välja lülitanud ja kogumaksumused ise kokku liitnud (arvutusviga tegemata), oleks tulemus olnud selline nagu Hankija 13.09.2024 kirjas märgitu). Kooskõlas RHS § 117 lg-ga 3 parandas Hankija arvutusvea ja teatas sellest Vaidlustajale. Vaidlustaja ei nõustunud arvutusvea parandamisega, mistõttu Hankija lükkas Vaidlustaja pakkumuse RHS § 117 lg 3 alusel tagasi. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija otsus on õiguspärane ja alus selle kehtetuks tunnistamiseks puudub.

12. Vaidlustaja ei ole toonud välja iseseisvaid õiguslikke või faktilisi asjaolusid, millest tulenevalt võiks seada kahtluse alla Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õiguspärasuse, vaid lähtub selle otsuse vaidlustamisel eeldusest, et õiguspärane ei ole Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamiseks ning hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest. Kuna vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamiseks on õiguspärane, on õiguspärane ka Hankija otsus, millega Kolmanda isiku pakkumus tunnistati edukaks.

Vaidlustusmenetluse kulud

13. Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

13.1. Hankija ei ole esitanud taotlust lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks.

13.2. Kolmas isik on esitanud tähtaegselt taotlused oma lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks Vaidlustajalt kogusummas 4510 eurot (käibemaksuta), 20,5 tunni õigusabi osutamise eest tunnihinnaga 220 eurot.

Vaidlustuskomisjon leiab, et asja keerukust ja materjalide mahukust silmas pidades on Kolmanda isiku lepinguliste esindajate kulud ülepaisutatud. Vaidlustusasi ei ole harilikust mahukam ning ei ole sisult keeruline. Kahe esindaja kasutamine on Kolmanda isiku enda valik ning vajadus selleks puudus. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on vajalikud ja põhjendatud Kolmanda isiku lepinguliste esindajate kulud 14 töötunni ulatuses, seega 3080 eurot (käibemaksuta), mis tuleb Vaidlustajalt välja mõista.

13.3. Vaidlustaja kulud vaidlustusmenetluses jäävad Vaidlustaja kanda.

Taivo Kivistik
(allkirjastatud digitaalselt)